

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 6. junija 1883.

Obseg: Program o deželni razstavi govéd. — Kako bi se dalo opustošenje gozdov v sili zabraniti. — Važnost krmnih rastlin za kmetijstvo in njih pridelovanje. (Dalje.) — O mlekarstvu nekaj. (Dalje.) — Avstrijska trgovinska zadruga za mlekarske izdelke. — Tehnično poročilo k projektu o izsuševanju ljubljanskega močvirja. (Konec.) — V spomin dr. Jan. viteza Bleiweisa-Trsteniškega. — Naši dopisi. — Noviĉar.

Program

o deželni razstavi govéd

združeni s premovanjem in z razstavo kmetijskega orodja ter manjših gospodarskih strojev, ki jo c. kr. kmetijska družba Kranjska v spomin godovanja šeststoletnice, odkar se je združila Kranjska dežela

z Najvišjo Habsburško cesarsko hišo,

napravi v 12., 13. in 14. dan meseca julija l. 1883. v Ljubljani.

Sl. c. k. ministerstvo kmetijstva je po predlogu c. k. kmetijske družbe Kranjske blagovolilo odobriti deželno **razstavo govéd** s premovanjem in z razstavo kmetijskega orodja ter manjših gospodarskih strojev v Ljubljani.

Namen tej razstavi je:

- Da živinorejci naše dežele o tej priliki razsojajo o svojih uspehih ter se mejsobno vzpodbujajo in poučujejo v korist napredku živinoreje;
- da se v obče pokaže, kakošen uspeh se je doslé dosegel v živinoreji z državnimi podporami;
- da se povzdigne živinoreja v deželi in kupčija z domačo živino v tuje kraje;
- da se seznanijo tukajšnji gospodarji s kmetijskim orodjem in s stroji, da se prepriĉajo, kako so koristni ter da se po tej poti uvajajo in razširjajo po deželi.

1. Udeležiti se smejo tega deželnega premovanja govéd vsi živinorejci kranjske dežele, ki imajo živino, katera je vredna premovanja.

2. Razpostavila se bode živina na mestnem travniku ob Celovski cesti nasproti Kozlerjevi pivovarni v pokritih prostorih in prignati se ima tje kaj do 11. dne julija meseca popoldne s poverilnico, da sme na razstavo.

Osobstvo za strežbo živini preskrbeti je razstavljavcu samemu, nadzorstvo skupnega razstavnega prostora prevzame kmetijska družba, ki bode v ta namen postavila posebne stražnike. Najemščine v pokritem prostoru s stéljo vred bode plačati vse tri dni razstave za 1 govéd po 1 gold. Krmo ima plačati razstavljavec posebe in dobivala se bode na razstavnem prostoru, kakor tudi voda za napajanje.

3. Na ogled in v premovanje razstavljeni živini mora biti razstavljavec najmanj 6 mesecev uže gospodar. O tem se ima skazati pri komisiji s poverilnico županstva.

4. Razsojevalci se bodo volili po pravilniku sl. c. k. ministerstva kmetijstva in premovanje se bode vršilo po navodu, ki dojde z višjega mesta.

5. Prejemnik premije ima se zavezati, da bode izpolnoval vse pogoje, določene v pravilniku.

6. Plemenska živina, katera se je s pomočjo državne podpore vpeljala, ne more državnih premij dobiti. V razstavo se smejo privedi:

Goveda čistih plemen, goveda mešana z domačim plemenom, in prireja zgolj domačega plemena, to je:

junci od 1½ do 4. leta,
krave do vštete 6. teleta,
junice od 1½ do 2½ leta,
pitani voli razne starosti.

7. Premij je določenih:

10 za junce:	2 po 50 gold.		100 gold.	
	3 po 40 "		120 "	
	5 po 30 "		150 "	
				370 gold.
30 za krave:	3 po 45 gold.		135 gold.	
	4 po 40 "		160 "	
	8 po 30 "		240 "	
	15 po 25 "		375 "	
				910 gold.
20 za junice:	3 po 40 gold.		120 gold.	
	3 po 30 "		90 "	
	14 po 25 "		350 "	
				560 gold.
3 za pitane vole, za vsak par po 20 gold.			60 "	

Premij je torej skupaj . 1900 gold.

8. Razstavljavcem kmetijskega orodja in manjših gospodarskih strojev je plačati najemščine po 1 gold. za □ meter; ako bi se potrebovalo večjega prostora, bode se cena primerno znižala.

9. Razstava strojev in orodja utegne se podaljšati do konca julija meseca 1883. l.

10. Kmetijskim strojem, kateri so pohvale vredni, se bodo pripoznale kot državne premije medalije.

11. Oglasila o razstavi živine in strojev imajo se do vštete 20. dne junija meseca 1883. l. poslati pisarni kmetijske družbe v Ljubljani, Salendrove ulice št. 3.

Glavni odbor c. k. kmetijske družbe kranjske
v Ljubljani.

Gospodarske stvari.

Kako bi se dalo opustošenje gozdov v sili zabraniti.

Pri nas je še edini gozd, iz katerega ljudje v sili denar za davek in živež družini dobivajo. Pozimi, na spomlad, sem ter tje tudi skozi celo leto, dobiš mnogo posestnikov v gozdih. Eni pripravljajo drva, drugi tešejo trame itd.

In če vprašaš dotičnega posestnika, ki je ravno zadnjo hojo v svojem delu posekal, zakaj je to storil, odgovoril bode: „Jaz ne morem drugače, mesto da bi mi prodali posestvo, posekam rajši del gozda in se rešim.“

Ako enakega nesrečneža opozoriš na gozdno postavo, na dotične naredbe, po katerih je tako delo kaznjivo, pravi: „Naj se zgodi, kar hoče, jaz moram rešiti sebe in družino, da nas ne poženejo po svetu.“

Po postavi se potem enaki posestniki kaznujejo od 5 do 20 gold. globe in da morajo opustošeni gozdni del zopet z drevjem zasaditi.

Razvidno je iz navedenega, da se opustošenje gozdov vkljub gozdni postavi, ministerskim naredbam in gozdnemu osobju ne more vstaviti, ampak le omejiti.

Eksekutivno postopati, to se pravi, enako sekanje s silo zabraniti, gozdno osobje nima pravice. Navadno se tako sekanje ovadi politični gosposki, in predno ta vmes poseže, je že gozd opustošen.

Nastane toraj vprašanje: Kako bi se dalo kmetu pomagati, da bi v sili ne pustošil gozdov? Z denarjem, je odgovor. Kje bi se pa ta denar dobil? V hranilnici ali posojilnici.

Je pač lahko odgovarjati, ali resnica je, da mali posestnik ne dobi nikjer denarjev, posebno, ako je uže zadolžen. Enake prilike porabijo v vsakem kraju se nahajajoči oderuhi. Ti posodijo denar in tirjajo (vkljub oderuški postavi) tako visoke obresti, da je enakim posestnikom le za trenutek pomagano.

Da plača obresti, ponudi oderuhu gozdni del za izsekati. Posekan je gozdni del, dolga pa ni nič manj. In ko ta posestnik ne more obresti več odrajtovati, prodá mu oderuh posestvo. Njegova družina razkropi se s solznimi očmi po svetu s trebuhom za kruhom!

Tako ginejo gozdi in z gozdi blagostanje dežele!

Ravno zdaj dobimo nov deželni zbor, poslanci naši se bodo morali resno posvetovati, kako bi se dalo malim posestnikom iz velike revščine, oziroma propada, pomagati. Če hočemo slovenski narod pri življenji ohraniti, treba mu je z vsemi sredstvi pomoči, da se bode mogel razvijati in postati mogočen faktor. Želimo toraj, da se izvolijo taki poslanci, kateri imajo srce za naš narod.

Nemškutar ali slovenski oderuh imata enake lastnosti in oba sta našemu narodu ljuta sovražnika. Toraj volilci pozor!!

Kmet.

Važnost krmnih rastlin za kmetijstvo in njih pridelovanje.

Piše Fr. Žepič.

(Dalje.)

Detelja.

V kmetijski zgodovini gotovo ni nobeden oddelek tako podučljiv za vsacega kmetovalca, kakor ravno vpe-